

Hallsbergs kommun
kommun@hallsberg.se

2020-04-17
1 (21)
Dnr-SI 2019:9417

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Stocksätterskolan i Hallsberg kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Stocksätterskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Med anledning av den rådande situationen med risker för smittspridning av Covid-19

Många skolor är i dagsläget starkt påverkade av de åtgärder som vidtas med anledning av Covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. Skolinspektionen anpassar för närvarande på olika sätt sin tillsyn och granskning. Mer information finns på www.skolinspektionen.se. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Eftersom skolan fortfarande är aktiv och ska fortgå men under andra omständigheter, menar Skolinspektionen att det är viktigt att meddela bedömningen efter granskningen som redan ägt rum. Skolinspektionen har i detta beslut anpassat uppföljningstiden med hänsyn till rådande omständigheter. Uppföljningstiden kan komma att förlängas ytterligare om förutsättningarna förändras. Om du som huvudman behöver längre uppföljningstid, kontakta Skolinspektionen för en prövning.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Stocksätterskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar och implementerar ett strukturerat jämställdhetsarbete med målet att alla elever, oavsett könstillhörighet, har samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att under rektorns ledning utveckla arbetet med att anpassa innehåll och arbetssätt till aktuell elevgrupp så att undervisningen stimulerar och utmanar alla elever, oavsett hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att under rektorns ledning samordna och utveckla gemensamma strategier och förhållningssätt i arbetet med att skapa och upprätthålla studiero i undervisningen och att en samsyn om detta etableras bland personalen.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar analysarbetet för att identifiera eventuella omotiverade avvikelser i lärares bedömningar och betyg i syfte att verka för en ökad likvärdighet.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 30 oktober 2020 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till karin.persson.gode@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– SI 2019:9417) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att rektorn skapar en god grund för utveckling av undervisningen genom att följa upp och analysera skolans resultat. Samtidigt kan uppföljningen och analysen av resultaten breddas för att ge en mer nyanserad bild över elevers kunskapsutveckling, i alla ämnen och utifrån kön. Utifrån analysen fattar rektorn beslut om utvecklingsåtgärder och om hur resurser ska fördelas för att bäst möta de behov som finns på skolan. Granskningen visar även att rektorn ger lärarna goda organisatoriska förutsättningar för samverkan och kollegialt lärande och att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett fokus

på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Däremot saknas ett aktivt och strategiskt jämställdhetsarbete på skolan.

Skolan har ett delvis fungerande kvalitetsarbete som bidrar till verksamhetens utveckling

Granskningen visar att rektorn visserligen följer upp och analyserar elevernas kunskapsresultat regelbundet och strukturerat men samtidigt är rektorns nulägesbild av resultaten inte fullständig. Av intervjuer med rektorn och lärare samt genom inkommen dokumentation framkommer att det finns en kommungemensam kunskapsuppföljning där det framgår vilka verktyg som ska användas i varje årskurs och att respektive ämne samt elevresultaten följs upp på individ-, klass- och årskursnivå. Däremot används inte kön som en parameter vid uppföljningen och rektorn saknar därmed en nulägesbild av eventuella könsmönster i skolans resultat. Vidare framkommer det i den nationella statistiken¹ att Stocksätterskolan under de tre senaste åren haft sjunkande resultat i både naturorienterande ämnen och samhällsorienterande ämnen i årskurs 6. Dock framgår det av intervjuer med rektorn och lärare att detta inte har uppmärksammats på skolan.

Av granskningen framgår samtidigt goda exempel på hur rektorn utifrån analys av resultaten beslutar om utvecklingsåtgärder och fördelar resurser på ett sådant sätt att de behov som finns i verksamheten möts. I intervjuer beskrivs processen för analysarbetet som utgår från framtagna frågor och där lärare, elevhälsan och rektorn medverkar i olika konstellationer. Skolan har, utifrån kunskapsuppföljningar hösten 2019, uppmärksammat att elevers språkutveckling och kunskaper i det svenska språket har en stor inverkan på deras måluppfyllelse i flertalet ämnen. Enligt den nationella statistiken har skolan en stor andel elever med utländsk bakgrund² och ett utvecklingsarbete för att möta flerspråkiga elever i undervisningen har startats. Ett annat exempel på aktuellt utvecklingsarbete som bedrivs på skolan är ett projekt tillsammans med Nationellt Centrum för Matematikutbildning (NCM), gällande matematikundervisningen för årskurserna F-3. Enligt uppgifter från skolan visar resultat i matematik för årskurs 3 att 54 procent av flickorna och 78 procent av

¹ Siris, Skolbladet: <https://siris.skolverket.se/siris/Iris.skolblad.submit?geo=1&psSkolkodGr=30150909>

² Ibid.

pojarna nådde kunskapskraven läsåret 2018/2019. Skolledningen beslöt utifrån analysen av resultat i ämnet över tid att ett utvecklingsarbete behövde påbörjas för att öka elevernas måloppfyllelse. Enligt rektorn fördelas resurser utifrån väl förankrade behov på individ- och gruppnivå; det handlar om att göra relevanta insatser som är möjliga att följa upp, exempelvis genom kunskapsresultat eller om de extra anpassningarna varit relevanta och haft effekt.

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag

Granskningen visar att rektorn ger lärarna goda organisatoriska förutsättningar för att regelbundet samverka med skolledning, elevhälsa och övrig personal. I Skolinspektionens skolenkät från våren 2019 skattar den pedagogiska personalen frågor gällande pedagogiskt ledarskap högt i förhållande till både kommunens och rikets resultat.³ Elevhälsan berättar i intervju att de har en representant med i skolans utvecklingsgrupp eftersom sambandet mellan lärande och hälsa ska beaktas. Lärarna möts i olika forum på skolan samt i kommunövergripande nätverk och de ger en samstämmig bild av att skolans organisation är tydlig och känd av personalen. Lärarna beskriver bland annat att olika ansvarsområden går igenom innan höstterminen startar, vilket gör att rollerna blir tydliga. Det mesta gällande arbetssätt, förhållningssätt och rutiner finns i ett gemensamt dokumentationssystem. Genom de olika mötena, lektionsobservationer och mer informell närvaro i verksamheten uppgår sig rektorn få god insyn i det kollegiala lärandet som sker och verkar för att elevernas lärande är i fokus. Av intervjuer framkommer vidare att rektorn i sin ledning av skolans värdegrundsarbete fokuserar på orden trygghet, kunskap och glädje; vilka sedan utgör utgångspunkten för lärares arbete med värdegrunden i undervisningen. Enligt lärare tar rektorn upp värdegrunden genom temaarbeten på APT och leder diskussioner kring värdegrundsfrågor med såväl lärare som elever.

Vidare framkommer det i granskningen att rektorn på ett ändamålsenligt sätt har organiserat introduktion för obehöriga lärare på skolan. Andelen behöriga lärare med legitimation är vid tillfället för granskningen 85 procent enligt uppgifter från skolan.

³ Det samlade indexet i Skolinspektionens enkät för Stocksätterskolan (våren 2019) var 8,9 av 10 på frågor gällande pedagogiskt ledarskap. Resultatet för riket och för kommunen var 7,6 av 10.

Lärarna uppger i intervju att en obehörig lärare som anställs på skolan får en mentor och stöttning både av mentor och av arbetslaget i de ämnen som läraren undervisar i. Lärarna berättar att introduktionen av en ny lärare behovsanpassas utifrån den nya läraren. Att skolledningen arbetat fram tydliga rutiner bekräftas av resultat ur Skolinspektionens enkät⁴ från våren 2019, där pedagogisk personal svarar högre än genomsnittet för riket på frågor i enkäten inom området "Rutiner".

Skolan saknar ett strategiskt jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorns ledning och styrning av jämställdhetsarbete är begränsad och att skolan därmed saknar en övergripande gemensam strategi och inriktning för jämställdhetsarbetet. Lärare och rektorn berättar att de arbetar med allas lika värde och med ett fokus på individ snarare än på kön, och att det därmed inte finns något tydligt gemensamt arbete kring jämställdhet. Skolans trygghetsteam beskrivs i intervjuer vara drivande i jämställdhetsfrågor, samtidigt som teamet sägs vara nystartat och arbetet uppges vara under utveckling. Rektorn uppger att det inte finns något tydligt jämställdhetsarbete och att de behöver "samla ihop vad som pågår" på skolan när det gäller jämställdhetsfrågan. Eleverna säger i sina intervjuer att de inte pratat om jämställdhet på sina lektioner och ger exempel på att det förekommer att lärare är strängare mot pojkar eller att flickor får mer utrymme i undervisningen. Som tidigare beskrivits har det på skolan inte gjorts några sammanställningar av flickors respektive pojkars resultat och därmed inte heller några analyser för att ta reda på om det finns könsmönster i resultaten. Inte heller de enkätundersökningar som görs bland elever är uppdelade utifrån kön, enligt utsagor från elevhälsan.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

⁴ Det samlade indexet i Skolinspektionens enkät för Stocksätterskolan (våren 2019) var 6,8 av 10 på frågan "På den här skolan finns rutiner för att introducera nyanställda lärare i arbetet" och 6,7 av 10 på frågan "På den här skolan finns det rutiner för att handleda nyanställda lärare i arbetet". Det kan jämföras med 6,1 och 5,7 för pedagogisk personal på samtliga skolor som svarade på enkäten.

- Att rektorn utvecklar och implementerar ett strukturerat jämställdhetsarbete med målet att alla elever, oavsett könstillhörighet, har samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Granskningen visar att rektorn behöver utveckla ett jämställdhetsarbete på skolan så att jämställdhetsperspektivet beaktas i utbildningen och på ett tydligare sätt ingår i en systematisk uppföljning och analys av skolans verksamhet. Vid tiden för kvalitetsgranskningen saknar skolan ett strategiskt jämställdhetsarbete för att säkerställa likvärdiga möjligheter för eleverna att lyckas i sitt lärande oavsett kön. Det framkommer exempelvis att rektorn inte följt upp eller analyserat skillnader i resultat och betyg mellan flickor och pojkar.

Av läroplanen framgår att skolan aktivt och medvetet ska främja elevernas lika rättigheter och möjligheter oavsett könstillhörighet. Skolan har även ett ansvar att motverka könsmonster som begränsar elevernas utveckling, val och lärande. Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn inleder ett utvecklingsarbete genom att systematiskt följa upp verksamheten ur ett jämställdhetsperspektiv och försäkra sig om att det som framkommer i uppföljningen påverkar planering och organisering av skolans arbete. Exempelvis kan könsmonster i kunskapsresultat, i skolans trygghetsenkäter samt utifrån elevhälsans arbete uppmärksammas och analyseras. Det kan vara relevant att analysera könsmonster i genomsnittlig betygspoäng för årskurs 6 då flickorna enligt den nationella statistiken har nått högre resultat i majoriteten av ämnena, sett över de senaste tre åren.⁵ Skolinspektionens skolenkät från våren 2019 är ytterligare ett exempel på resultat där skillnader mellan flickors och pojkars svar kan uppmärksammas och analyseras. Exempelvis framgår det i enkäten att flickor i högre utsträckning än pojkar uppfattar undervisningen som stimulerande och utmanande, medan pojkar i högre utsträckning uppger sig veta vad som krävs och uppfattar att det sker anpassningar efter elevens behov.

Läroplanen anger även att hur skolan organiserat utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma elevernas uppfattningar om vad som är manligt och kvinnligt. I skolans analys av könsmonster i resultat är det därför väsentligt, enligt Skolinspektionen, att ta sikte på

⁵ Skolverkets statistikdatabas SIRIS

de aspekter som läroplanen lyfter och ta reda på hur dessa kan ha påverkat flickors respektive pojkars resultat inom olika områden.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att det vid Stocksätterskolan bedrivs en undervisning som är varierad och målinriktad. Lärarna har höga förväntningar på eleverna och ger eleverna ett aktivt lärarstöd. Eleverna har vissa möjligheter att påverka undervisningen och får utrymme att reflektera över sitt lärande.

Undervisningen behöver dock ytterligare anpassas till den aktuella elevgruppen så att arbetet stimulerar och utmanar alla elever, oavsett hur långt de har kommit i sin utveckling.

Undervisningen är varierad och strukturerad

Granskningen visar att det vid Stocksätterskolan bedrivs en undervisning som är varierad och målinriktad. Lärare, rektorn och elevhälsa ger en samstämmig bild i intervjuer av att det i lärarkollegiet pågår diskussioner om hur en strukturerad undervisning byggs upp. Elevhälsan betonar att lärarna på skolan har ett systematiskt arbetssätt med en bakomliggande tanke och att representanterna noterat en gemensam grundstruktur där undervisningen har en start, en genomförande del och ett avslut. Av intervjuer och lektionsobservationer framgår vidare att det på lektionerna finns en variation och balans mellan olika arbetssätt och arbetsuppgifter. Gemensamma genomgångar varvas med att eleverna får arbeta enskilt, i par eller i mindre grupper och eleverna har tillgång till både böcker och digitala läromedel i olika ämnen. Lärare varierar mellan längre och kortare övningar i sin undervisning. Lärare poängterar också i intervju att det är viktigt att få in en variation mellan digitala läromedel och att arbeta för hand, likväl som att variera mellan skriftliga och muntliga arbetsmetoder.

Eleverna har vissa möjligheter att påverka undervisningen

Granskningen visar att eleverna har vissa möjligheter att påverka undervisningen och får utrymme att reflektera över sitt lärande. I lektionsobservationer och intervjuer framkommer att eleverna exempelvis får visa hur de får lösa uppgifter på olika sätt, hur de tänker kring uppgifter samt att lärarna genom att ställa öppna frågor motiverar eleverna att reflektera över sitt eget lärande. I intervjuer uppges bland annat att det pågår diskussioner mellan lärare och elever kring vad eleverna lärt sig, hur de vill inhämta kunskaper och hur de vill redovisa sina kunskaper. Lärare säger att eleverna blir engagerade när de märker att de kan påverka och när de ser hur andra elever redovisar vad de har lärt sig. Vidare ger granskningen en bild av att eleverna visserligen ges möjligheter till att påverka undervisningen men att detta främst sker genom utvärdering eller genom att de får ge förslag på arbetssätt i undervisningen. Däremot är elevernas medverkan i planeringen av undervisningen beträffande lektionsinnehållet mer sällsynt. Elever och lärare beskriver i intervjuer att eleverna på olika sätt utvärderar lektioner och arbetsområden, bland annat genom att med enkla metoder visa hur de upplevde lektionen eller genom att ställa mer specifika frågor kring undervisningen när ett arbetsområde avslutas. Lärare uppger att de bestämmer innehållet på lektionerna och att eleverna kan vara med och bestämma kring hur uppgifter ska genomföras. Enligt rektorn är elevers möjligheter till påverkan på den sociala miljön tydligare än deras inflytande på lektionsinnehållet.

Eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen men ytterligare anpassningar till deras behov och förutsättningar behövs

Granskningen visar att undervisningen vid Stocksätterskolan utformas för att stimulera och utmana eleverna samt att lärarna har höga förväntningar på eleverna och ger eleverna ett aktivt lärarstöd. I elevintervjuer beskrivs att lärarna genom att till exempel förklara på olika sätt eller genom att rita visar hur eleverna kan göra för att förstå och lösa en uppgift. Elever berättar också att lärarna uppmuntrar dem verbalt så att eleverna känner att de kan klara av de uppgifter som ska göras. Vid Skolinspektionens lektionsobservationer har lärarna en pågående dialog med klassen kring lektionsinnehållet och de vid flera tillfällen bekräftar elevernas kunskaper. Lärarna utmanar också elevernas tankar och tankemönster genom att använda praktiska arbetsmaterial och olika uppgifter, utöver de som återfinns i de ordinarie läromedlen. Både elever och lärare beskriver i intervjuer att eleverna utmanas genom att de har tillgång till mer utvecklande uppgifter och att det i flera ämnen finns

material som är uppbyggt med flera olika nivåer. I Skolinspektionens enkät⁶ har elever i årskurs 5 besvarat frågor inom området stimulans med ett medelvärde på 6,9, att jämföra med rikets resultat på 6,4.

Vidare framkommer det i granskningen att undervisningen delvis anpassas till elevernas behov och förutsättningar men att arbetet med anpassningar ytterligare kan utvecklas. Vid flera lektionsobservationer noteras att lärarna anpassar frågeställningar och uppdrag till olika elever och att lektions- och dagsstruktur med både text och bildstöd finns anslagen som hjälp för de elever som behöver det. Enligt elevhälsan används bildstödet mer i lågstadiet än i mellanstadiet och det förs därmed diskussioner med lärare om att använda det i alla årskurser. Elever uppger visserligen att de får stöd av lärare i skolarbetet men i intervjuer med personal, rektorn och i den insända dokumentationen beskrivs samtidigt att det är en utmaning att göra anpassningar i undervisningen till det stora antalet flerspråkiga elever. Rektorn uttrycker att merparten av eleverna saknar "skolsvenska", vilket innebär att flera elevers kunskap om begrepp och förförståelse för innehållet i undervisningen är lägre än vad som kan förväntas utifrån deras ålder. Visserligen noteras det vid ett par av lektionsobservationerna att lärarna är mycket tydliga i sina instruktioner och säkerställer att eleverna förstått lektionsinnehållet och hur uppgiften ska utföras. Men samtidigt framgår det av intervju med lärare att de behöver hitta former för hur de kan differentiera undervisningen för de grupper där elever har helt skilda skolbakgrunder och ligger på olika kunskapsnivåer i olika ämnen samt kommit olika långt i utvecklingen av det svenska språket. Enligt rektorn behöver undervisningens kvalitet förbättras avseende lärmiljöer så att anpassningar i högre grad görs på gruppnivå.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att under rektorns ledning utveckla arbetet med att anpassa innehåll och arbetssätt till aktuell elevgrupp så att undervisningen stimulerar och utmanar alla elever, oavsett hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling.

⁶ Skolinspektionens enkät utfördes i Hallsbergs kommun vårterminen 2019.

Granskningen visar att lärarna behöver utveckla strategier och arbetssätt för att utforma undervisningen på ett sådant sätt och med en sådan svårighetsgrad att alla elever, oavsett kunskapsnivå och kunskaper i det svenska språket, får den ledning och stimulans samt de anpassningar som de behöver för att kunna nå så långt som möjligt. Skolan har visserligen uppmärksammat detta utvecklingsområde och vissa insatser som syftar till att utveckla lärares arbete med anpassningar har genomförts eller pågår. Samtidigt uttrycker lärare ett tydligt behov av att hitta metoder för att på bästa sätt kunna möta olika elevers behov i undervisningen, och särskilt lyfts elever med utländsk bakgrund.

Skolinspektionens tematiska granskning visar att om det finns ett arbetssätt i skolan som utvecklar språk och kunskaper, där undervisning i olika ämnen sätts in i ett sammanhang som ger mening och förståelse, gynnar det elevernas möjligheter att nå målen.⁷ I en annan granskning konstaterar Skolinspektionen att en god allmändidaktisk kompetens är en förutsättning för att anpassa undervisningen, men det krävs också att lärare erövrar en god kompetens kring andraspråksinlärning och språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt och rektors aktiva stöd i detta är viktigt.⁸

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn fortsätter det redan påbörjade utvecklingsarbetet och inom ramen för detta planerar för relevanta åtgärder så att lärarna får rätt verktyg och förutsättningar för att kunna erbjuda eleverna en undervisning av hög kvalitet som är anpassad till deras behov. Eftersom lärarna efterfrågar stöd i arbetet med elevgrupper där bland annat en stor del elever med skilda skolbakgrunder ingår kan det vara lämpligt att erbjuda en kompetensutveckling inom området. I detta kan resurser från huvudmannens organisation användas. Det är också av vikt att lärarna strukturerat diskuterar och tillsammans hittar strategier och konkreta arbetssätt som de kan pröva i undervisningen.

⁷ Skolinspektionens kvalitetsgranskning 2010: Språk- och kunskapsutveckling för barn och elever med annat modersmål än svenska, s 8

⁸ Skolinspektionens kvalitetsgranskning 2014: Utbildningen för nyanlända elever, s. 33.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att det finns ett gemensamt arbete för att skapa trygghet på skolan och att åtgärder vidtas för att öka tryggheten utifrån de behov som identifierats bland eleverna. Däremot saknas ett samlat arbete med att skapa studiero som innefattar gemensamma strategier och förhållningssätt som personalen tillämpar för att tillförsäkra eleverna en så god studiemiljö som möjligt.

Skolan arbetar medvetet med att skapa trygghet

Granskningen visar att det finns ett välfungerande arbete med att skapa trygghet på skolan. I elevintervjuerna framkommer att de flesta elever känner sig trygga på skolan. I Skolinspektionens enkät från våren 2019 har årskurs 5 vid Stocksätterskolan skattat trygghet till 8,4 av 10, vilket är något högre än rikets resultat. Elevernas upplevelse av trygghet kartläggs kontinuerligt med hjälp av en enkätundersökning och utifrån resultatet sätts åtgärder in för att förbättra tryggheten. Lärarna beskriver i intervju att de är medvetna om att eleverna kan uppleva en skiftande trygghet, men att det hela tiden pågår ett arbete med att följa upp och identifiera områden där elever upplever att det inte är tryggt. I den inskickade dokumentationen beskriver rektorn att skolans personal identifierat övergångar kring raster och förflyttningar från ett klassrum till ett annat som områden där elever känner otrygghet. Därför har det beslutats att lärare i praktisk-estetiska ämnen följer med eleverna vid övergångar mellan klassrummen.

Det framkommer vidare att det bedrivs ett aktivt värdegrundsarbete på skolan som bland annat syftar till att öka elevernas trygghet. I Skolinspektionens enkät har eleverna i årskurs 5 skattat frågor inom området "Förhindra kränkningar" till ett värde av 6,3 jämfört med rikets resultat på 8,0. Rektorn säger i intervju att arbetet med värdegrunden, som innefattar trygghetsaspekten, är centralt och att insatser har genomförts för att höja personalens kompetens kring att motverka kränkningar. Arbetet kring värdegrunden inbegriper bland annat att rektorn besöker samtliga klasser för att prata om trygghet, kunskap och glädje och om hur eleverna tillsammans kan bidra till en gemensam trygg miljö.

Skolan arbetar inte samlat för att skapa och upprätthålla studiero

Granskningen visar att det inte bedrivs ett samlat och strukturerat arbete på skolan för att skapa och upprätthålla studiero. Vid Skolinspektionens lektionsobservationer är studieron överlag god och eleverna är koncentrerade på det arbete som ska utföras. Dock visar resultat från skolenkät hösten 2019 att elever i årskurs 5 skattar studiero lägre än genomsnittet för samtliga elever som svarade på enkäten.⁹ Det görs även regelbundna enkäter på skolan och i kommunen där elevernas uppfattning om studiero undersöks, men rektorn kan inte redogöra för vilka resultat kring studieron skolan fått i dessa mätningar. Lärare beskriver i intervju att det är svårt för eleverna att reflektera över arbetsro, eftersom eleverna har svårt att se sitt eget bidrag till både god och sämre arbetsro. Elevhälsan säger att de deltar i diskussioner om elevernas arbetsmiljö, men att det inte finns en samsyn och ett gemensamt förhållningssätt bland lärarna för att skapa och upprätthålla studiero. Enligt rektorn saknar skolan ett gemensamt diskussionsforum kring studiero, men lärarna har gjort ett arbete för att förbättra studiero utifrån de besök rektorn gjort i klassrummen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att under rektorns ledning samordna och utveckla gemensamma strategier och förhållningssätt i arbetet med att skapa och upprätthålla studiero i undervisningen och att en samsyn om detta etableras bland personalen.

Skolinspektionens granskning visar att skolan behöver utveckla ett samlat arbete med att skapa och upprätthålla studiero så att alla elever har en så god lärandemiljö som möjligt. Detta eftersom skolan saknar gemensamma strategier och förhållningssätt för hur personalen bör arbeta för att främja studieron i undervisningen.

⁹ Det samlade indexet för Stocksätterskolan var 5,2 av 10 avseende frågan "Jag har studiero på lektionerna", vilket kan jämföras med 6,2 för elever i årskurs 5 på samtliga skolor som svarade på enkäten. På frågan "På lektionerna stör andra elever ordningen i klassrummet" var det samlade indexet 3,3 av 10, vilket kan jämföras med 4,1 för elever i årskurs 5 på samtliga skolor som besvarade enkäten.

Skolinspektionens granskning av skolans arbete för att skapa studiero visar att lärares förutsättningar att skapa studiero i undervisningen påverkas av flera andra processer på skolan. Det handlar främst om skolans arbete med normer och värden och det främjande arbete som ska bedrivas av elevhälsan, men även om skolans samarbetskultur och gemensamma förhållningssätt.¹⁰ Skolinspektionen rekommenderar därför att skolan hittar lämpliga forum att arbeta med frågor kopplade till studiero. Det är av vikt att lärare och övrig personal, under rektorns ledning, för gemensamma diskussioner i syfte att enas om vad som kännetecknar en god studiemiljö. Att eleverna involveras i arbetet är en viktig utgångspunkt. Utifrån dessa diskussioner kan sedan gemensamma strategier kring exempelvis lektionsupplägg och ett gemensamt förhållningssätt med ett tydligt pedagogiskt ledarskap formas för att utveckla en lärmiljö som präglas av studiero.

I Skolinspektionens granskning av skolors arbete för att skapa studiero lyfts också att rektorn utifrån en systematisk uppföljning av studieron vid behov vidtar åtgärder för att förbättra densamma.¹¹ Rektorn på Stocksätterskolan behöver använda resultat från uppföljningar av studiero som underlag i det samlade arbetet för en stimulerande och lugn lärmiljö.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att rektorn ger lärare förutsättningar att samarbeta kring bedömning och betygssättning i syfte att verka för likvärdighet men att rektorns ledning av arbetet behöver tydliggöras. Vidare är rektorns uppföljning och analys av omdömen och betyg begränsad och rektorn saknar

¹⁰ Skolinspektionens kvalitetsgranskning 2016: *Skolans arbete för att säkerställa studiero- det räcker inte att det är lugnt, eleverna måste lära sig något också ss5-7*

¹¹ Ibid

därmed en bild av om det finns omotiverade avvikelser i lärares bedömningar och betyg.

Rektorn ger lärare vissa förutsättningar att göra likvärdiga bedömningar men arbetet kan utvecklas ytterligare

Granskningen visar att rektorn har gett lärare förutsättningar att löpande diskutera och därigenom kvalitetssäkra sina omdömen och betyg, men att rektorns ledning av detta arbete behöver förtydligas. Rektorn uppger att hen tillsammans med arbetslagen har identifierat betyg och bedömning som ett område där det behövs fortlöpande diskussioner och sambedömningar. I intervjuer med såväl lärare som rektorn beskrivs att sambedömningstillfällen och årskursvisa avstämningar kring bedömningar, Skolverkets bedömningsstöd eller en kommungemensam samrättning av oidentifierade nationella prov, används i arbetet med att kvalitetssäkra omdömen och betyg. Rektorn uppger att en del i arbetet handlar om hur lärarna utformar undervisningen och skaffar sig underlag för bedömningar. Det kommungemensamma arbetet med matematiksatningen är något som enligt lärare skapar en struktur för lektionsupplägg och bedömningar utifrån respektive årskurs. Det finns även kommunövergripande nätverksträffar där lärarna diskuterar betyg och bedömning. Även om rektorn i intervju kan berätta vilka delar i bedömningsprocessen som är viktiga för att öka likvärdigheten i lärares bedömningar uppger sig rektorn samtidigt sakna inblick i hur mycket lärare i praktiken sambedömer och samrättar, vilket indikerar att rektorn inte i tillräcklig utsträckning leder lärares arbete med att kvalitetssäkra omdömen och betyg. Rektorn uppger att det arbetet kring bedömning och betygsättning som hittills har genomförts är något som de på skolan behöver utvärdera utifrån lärares analyser av den senaste kunskapsuppföljningen. Enligt rektorn finns det förbättringskapacitet för vidare bedömningsdiskussioner i ett bredare skolövergripande perspektiv.

Rektorns uppföljning och analys av eventuella avvikelser i lärares samlade bedömning och betygsättning är begränsad

Granskningen visar att rektorns uppföljning och analys av lärarnas bedömningar och betyg är begränsad. I inkommen dokumentation saknas redogörelser för hur rektorn arbetar med att följa upp och identifiera eventuella avvikelser i lärares bedömningar och betyg och vilken analys som görs för att ta reda på om avvikelserna är motiverade eller inte. Av intervjuer med lärare framgår att de visserligen gör analyser av betyg och resultat utifrån nationella prov, men att analysen inte är inriktad på att säkra likvärdigheten i omdömen och betyg. Lärare beskriver att de tittar mer övergripande på elevers kunskapsresultat och diskuterar hur undervisningen kan utvecklas kring de

elever som inte når målen. Rektorn uppger att hen inte har tagit del av en analys av relationen mellan nationella prov och terminsbetyg men att en sådan analys "säkert finns".

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar analysarbetet för att identifiera eventuella omotiverade avvikelser i lärares bedömningar och betyg i syfte att verka för en ökad likvärdighet.

Granskningen visar att rektorns analys av lärarnas bedömningar och betyg behöver utvecklas genom att närmare följa upp och jämföra eventuella avvikelser mellan exempelvis lärare, årskurser, kön och mellan betyg och resultat från nationella prov. Utredningen visar att rektorns arbete med att följa upp och identifiera eventuella avvikelser i lärares bedömningar och betyg är begränsat.

Av Skolverkets allmänna råd för betyg och betygssättning framgår att rektorn har en betydelsefull roll för att underlätta lärares arbete med rättvisande och likvärdiga betyg. Det innebär bland annat att rektorn ska se till att det finns förutsättningar att göra ändamålsenliga jämförelser av betyg och bedömningar. Det kan göras genom att statistik för betyg och bedömningar och betyg på nationella prov tas fram och jämförs mellan till exempel olika undervisningsgrupper eller efter socioekonomiska faktorer för att identifiera eventuella avvikelser och om de är motiverade eller inte.¹² Mot denna bakgrund föreslår Skolinspektionen att rektorn tar initiativ till ett utvecklingsarbete för att identifiera och analysera skillnader i omdömen och betyg utifrån sådana variabler som lärare, årskurser, kön eller relationen mellan nationella prov och betyg. Att analysera skillnaderna mellan resultat på nationella prov och de betyg som sätts i ämnet är av vikt då nationella prov särskilt ska beaktas vid betygssättningen. I detta sammanhang är det exempelvis värt att notera att andelen elever i årskurs 6 som i ämnet svenska (läsåret 2018/19) fick högre terminsbetyg jämfört med provbetyget var cirka 30 procent. Genomsnittet för Hallsbergs kommun

¹² Skolverket (2018) *Betyg och betygssättning*, Skolverkets allmänna råd, Stockholm: Skolverkets publikationsservice, s 22f

var 23 procent och för riket 18 procent. Även ombedömning av nationella prov i engelska (delprov c) år 2018 visar att Stocksäterskolans resultat avviker beträffande andel elever för vilka skolenheten har gjort en betydligt högre bedömning än ombedömaren. Dessa är exempel på avvikelser som rektorn med fördel kan använda för att i sin analys ta reda på om dessa är motiverade eller inte. I de fall omotiverade avvikelser föreligger bör rektorn vidta relevanta utvecklingsåtgärder för en ökad likvärdighet i omdömen och betyg.

På Skolinspektionens vägnar

X Renata Grelak

Beslutsfattare
Signerat av: Renata Grelak

X Karin Persson Gode

Föredragande
Signerat av: Karin Persson Gode

I handläggningen av ärendet har även utredare Eva Lindgren och Jessika Lindkvist medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sju lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- Två gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 4 februari 2020 och den 5 februari 2020. Besöket genomfördes av Karin Persson Gode, Jessika Lindkvist och Eva Lindgren.

Stocksätterskolan är en kommunal grundskola belägen i Hallsbergs kommun. Skolan leds av en rektor och en biträdande rektor. Skolans verksamhet omfattar årskurserna F-6 och har vid tiden för granskningen 280 elever. Kvalitetsgranskningen omfattar grundskolans årskurser 1-6.